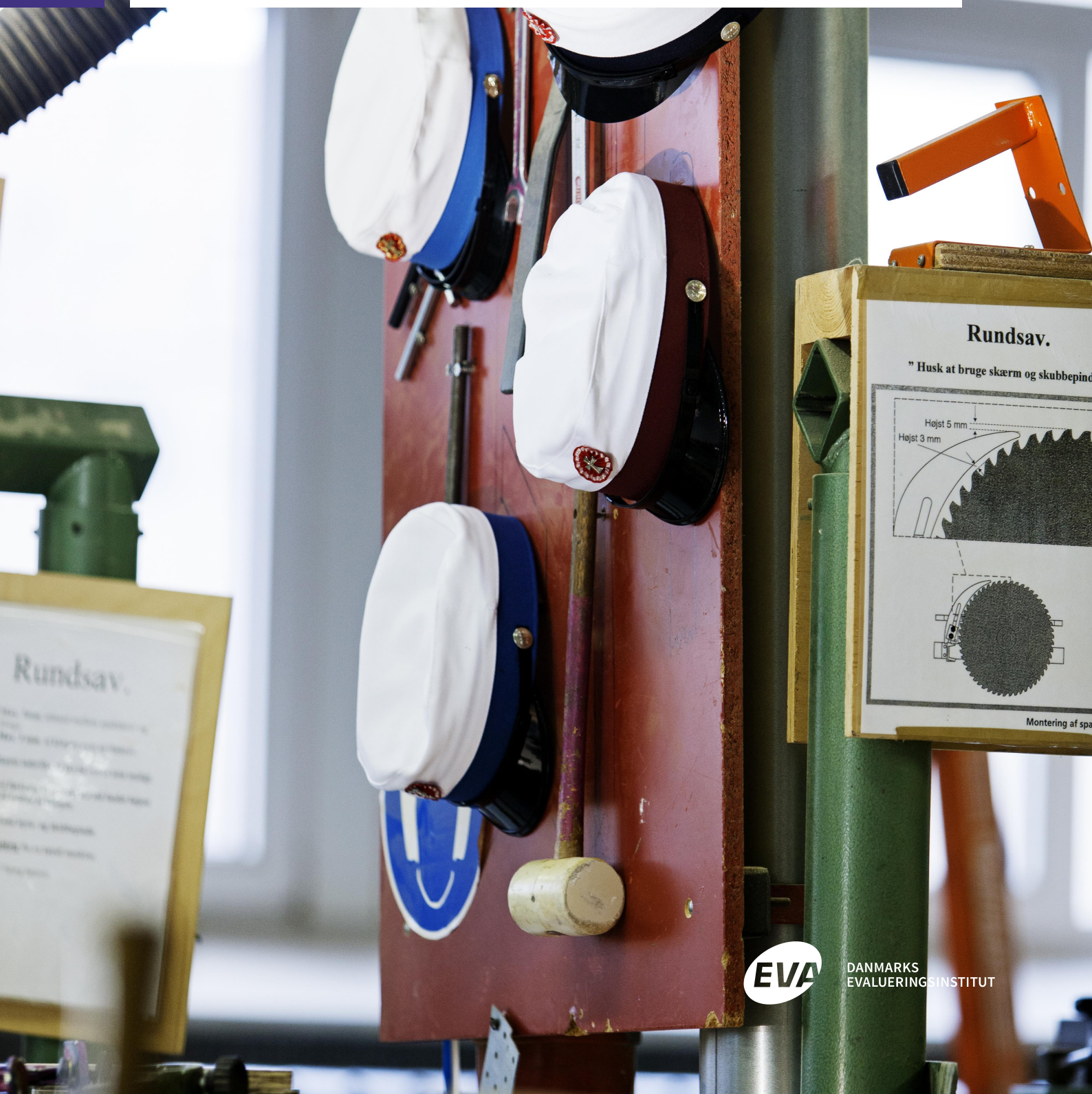

Praktikvirksomheders erfaringer med tekniske eux-elever

FORORD

Praktikvirksomheders erfaringer med tekniske eux-elever

Erhvervsuddannelser med eux har siden uddannelsen startede som en forsøgsordning i skoleåret 2010/2011 givet unge mulighed for at opnå en erhvervsuddannelse og en erhvervsfaglig studentereksamen i samme uddannelsesforløb. Udbredelsen af erhvervsuddannelser med eux i 2015 er således et af de væsentligste tiltag, der er udsprunget af debatten om, hvordan man kan sikre flere kloge hænder og hoveder ved at styrke samspillet mellem de gymnasiale og erhvervsfaglige kompetencer i det danske ungdomsuddannelsessystem.

Det stigende optag på eux indikerer, at flere unge efterspørger den dobbeltkompetence og de fremtidsmuligheder, det giver, både at have studiekompetencer på gymnasialt niveau og være udlært inden for et erhverv efter en afsluttet ungdomsuddannelse. Den store andel af tekniske eux-elever, som må gennemføre dele af deres uddannelse i skolepraktik, vidner dog om, at eux endnu ikke har samme popularitet blandt praktikvirksomhederne som blandt de unge.

I denne rapport præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) en undersøgelse af praktikvirksomheders kendskab til og oplevelse af elever fra erhvervsuddannelser med teknisk eux. Rapporten bidrager med viden om praktikvirksomheders vurdering af de tekniske eux-elevs kompetencer, samt hvilke fordele og ulemper praktikvirksomhederne oplever ved eux-uddannelserne.

Rapporten indgår i en større undersøgelse af de tekniske eux-uddannelser, som EVA gennemfører i perioden 2020-2021. Undersøgelsens overordnede formål er at give viden om, hvorvidt og i hvilken grad tekniske erhvervsuddannelser med eux opfylder de intentioner, man politisk har med uddannelsen. Det drejer sig især om den dobbeltkompetence, de tekniske eux-elever opnår med uddannelsen, og den sammenhæng undervisningen skal skabe mellem de studiekompetencegivende fag på gymnasialt niveau og de erhvervsfaglige elementer i uddannelsen.

Undersøgelsen er en del af EVA's handlingsplan for 2020, og denne rapport er den første af to rapporter, som vil sætte fokus på de tekniske erhvervsuddannelser med eux. Anden rapport forventes offentliggjort i sommeren 2021 og vil omhandle eux-elevens oplevelse af deres uddannelse.

Jeg håber, at rapporterne tilsammen kan være med til at kvalificere debatten om, hvilken rolle eux skal spille i uddannelseslandskabet, og hvordan eux bedst tilrettelægges, så uddannelsen giver værdi for både elever og virksomheder.

Mikkel Haarder
Direktør
Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

INDHOLD

Praktikvirksomheders erfaringer med tekniske eux-elever

1	Resumé	5
2	Indledning	10
2.1	Baggrund og formål	10
2.2	Datagrundlag	14
2.3	Projektgruppen	17
3	Praktikvirksomhedernes vurdering af eux-elever	18
3.1	Praktikvirksomhederne er generelt tilfredse med deres eux-elever	18
3.2	Praktikvirksomhederne vurderer eux-elevernes personlige samt skriftlige og matematiske kompetencer højt	19
3.3	Praktikvirksomheder er uenige om, hvorvidt eux-elevernes kompetenceprofil er attraktiv	20
3.4	Eux-elevernes mulighed for videreuddannelse vurderes primært attraktiv af store praktikvirksomheder	24
4	Praktikvirksomhedernes tilrettelæggelse af eux-elevernes praktikforløb	26
4.1	Få praktikvirksomheder giver eux-eleverne mere avancerede opgaver	26
4.2	Der mangler dialog om elevernes læring i skiftet mellem skole og praktik	27
5	Praktikvirksomhedernes vurdering af uddannelsernes struktur	31
5.1	Praktikvirksomheder oplever at være dårligt informerede om eux	31
5.2	Praktikvirksomheder oplever ikke at have indflydelse på praktikforløbenes placering og længde	33
5.3	Lange skoleperioder er en væsentlig årsag til, at praktikvirksomheder ikke ansætter eux-elever	34

1 Resumé

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) sætter i denne rapport fokus på praktikvirksomheders kendskab til eux og deres erfaringer med elever fra tekniske erhvervsuddannelser med eux.

På en erhvervsuddannelse med eux opnår eleverne både en gymnasial eksamen og bliver udlært inden for et erhverv. Eux-eleverne har herved både mulighed for arbejde som faglærte og læse videre på en videregående uddannelse.¹ Eux er således et af de centrale tiltag, der skal bidrage til at realisere de fire klare mål i aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser.² Det drejer sig især målene om at få flere elever til at vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, og at erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, som de kan.

Denne rapport belyser, hvordan praktikvirksomheder vurderer de tekniske eux-elevs kompetencer, herunder elevernes kombination af erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer, og hvordan praktikvirksomhederne tager højde for dette, når de tilrettelægger praktikperioder for eleverne.

Relevans og målgruppe

Eux er et populært uddannelsesvalg blandt de unge. Både i 2020 og i 2021 var det cirka hver fjerde, der søgte en teknisk erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, som søgte en erhvervsuddannelse med eux.³

Samtidig ser det dog ikke ud til, at eux har helt den samme popularitet blandt praktikvirksomhederne, især ikke inden for de tekniske erhvervsuddannelser. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at andelen af eux-elever i skolepraktik er større end andelen af ordinære eud-elever i skolepraktik inden for hovedområdet *Teknologi, byggeri og transport*.⁴ Der er således indikationer på, at eux-elever inden for disse brancher har sværere ved at få uddannelsesaftaler med praktikvirksomheder end elever inden for samme brancher på de ordinære eud-uddannelser.

Rapportens resultater er særligt relevante for beslutningstagere og interesseorganisationer inden for erhvervsuddannelsesområdet. Resultaterne kan spille ind i overvejelser om, hvad der skal til for,

1 Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Bekendtgørelse om lov af erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.*: LBK nr. 1.302 af 4.09.2020. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1302>.

2 Regeringen og aftalepartierne. (2014). *Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf19/190220-aftale-om-bedre-og-mere-attraktive-erhvervsuddannelser.pdf>.

3 Børne- og Undervisningsministeriet. (2021). *Hvad vælger eleverne, når de forlader grundskolen efter 9. og 10. klasse i 2021?* Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf21/mar/210325-bilag-1-notat-om-soegningen-fra-9-og-10.pdf>.

4 Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Praktikpladsområdet 2019 – Årsstatistik*. Lokaliseret 06.04.2021 på: www.uni-c.dk/-/media/filer/uvm/stat/pdf20/okt/201020-aarsstatistik-paa-praktikpladsomraadet-2019-ua.pdf.

at eux-forløbene inden for de tekniske erhvervsuddannelser bliver endnu mere attraktive for både unge og praktikvirksomheder.

Det er dog vigtigt at påpege, at eux er en relativ ny tilrettelæggelse, som er under fortsat udvikling og udbredelse. Rapportens resultater skal derfor også læses i det lys.

Resultater

Praktikvirksomhederne er generelt tilfredse med deres eux-elever, men eleverne får sjældent mere avancerede opgaver end eud-eleverne

Undersøgelsen viser, at praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, generelt er tilfredse med eleverne. I alt 85 % af disse praktikvirksomheder er enten meget tilfredse eller tilfredse med eux-eleverne.

Det er især praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for de grønne uddannelser⁵ og inden for mere end et uddannelsesområde (oftest kommuner eller store private virksomheder), der er tilfredse med deres eux-elever. Omvendt er praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, mindst tilfredse med de eux-elever, de har haft ansat, sammenholdt med praktikvirksomheder inden for de øvrige uddannelsesområder, der udbydes med teknisk eux.

9 % af de praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, svarer ja til, at de giver disse elever opgaver, der er mere avancerede end de, de giver til ordinære eud-elever. Størstedelen af praktikvirksomhederne vurderer dog ikke, at de har mere avancerede opgaver, som er særligt relevante for eux-elever. Det er dog vigtigt at påpege, at der ikke foreligger et konkret krav til praktikvirksomhederne om at give mere avancerede opgaver til eux-eleverne. Dog indgår det som princip for eux, at praktikvirksomheder, som ansætter eux-elever, er indstillede på at prioritere elever med potentielle for de gymnasiale niveauer.⁶

Der mangler dialog om elevernes læring i skiftet mellem skole og praktik

Tendensen til, at praktikvirksomhederne ikke giver eux-eleverne andre opgaver end ordinære eud-elever og dermed ikke gør brug af eux-elevens særlige kompetenceprofil, kan hænge sammen med manglende dialog. Undersøgelsen viser nemlig, at mange praktikvirksomheder kun i begrænset omfang indgår i en dialog med for eksempel lærere og vejledere på elevens erhvervsskole eller med den enkelte elev om, hvad eleven har lært og/eller skal lære på sin uddannelse. Manglende dialog mellem praktikvirksomheder og erhvervsskoler er dog en velkendt udfordring, som også gør sig gældende på de ordinære erhvervsuddannelser. Der er således ikke tale om en specifik eux-udfordring.

52 % af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, har ikke været i dialog med nogen på elevens skole om, hvad eleven tidligere har lært på uddannelsen. 8 % af praktikvirksomhederne

5 De grønne uddannelser indbefatter uddannelserne til Anlægsgartner, Dyrepasser, Gartner, samt Landbrugsuddannelsen.

6 Børne- og Undervisningsudvalget. (2014). *Forslag til Lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser, lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., lov om folkeskolen og forskellige andre love (Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser m.v.)*. Lokaliseret d. 12.04.2021 på: https://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/l195/20131_l195_som_fremsat.htm.

angiver, at de er i dialog med nogen på elevens skole om, hvad eleven tidligere har lært i forbindelse med elevens opstart i virksomheden, og mindre end hver femte virksomhed (17 %) angiver, at de løbende er i dialog med nogen fra elevens skole.

Praktikvirksomhederne indgår ligeledes i varierende grad i dialog med den enkelte eux-elev om, hvad eleven har lært eller skal lære på sin uddannelse, når eleven er i virksomheden. Undersøgelsen viser, at 62 % af praktikvirksomhederne har haft en samtale med den enkelte elev om dette i forbindelse med elevens opstart i virksomheden. Det er dog kun 30 % af praktikvirksomhederne, der har haft en tilsvarende samtale i forbindelse med, at eleven er kommet tilbage til virksomheden efter et skoleforløb.

Næsten halvdelen af praktikvirksomhederne oplever ikke, at eux-elevernes særlige kompetenceprofil har haft værdi for dem

Undersøgelsen viser, at praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, er uenige om, hvorvidt ansættelserne har værdi for deres virksomhed.

52 % af disse praktikvirksomheder vurderer, at eux-elevernes kombination af erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer i mindre grad eller slet ikke har værdi for virksomheden. 43 % af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, vurderer i høj eller meget høj grad, at eux-elevernes kombination af erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer har værdi for praktikvirksomheden.

Især praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, oplever ikke, at deres eux-elevs dobbeltkompetence har værdi for virksomheden. Praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for mere end ét uddannelsesområde eller industriens uddannelser, er mest tilbøjelige til i meget høj grad eller høj grad at vurdere, at dette gør sig gældende.

Mange praktikvirksomheder oplever det ikke som en fordel, at deres praktikelever har gymnasiale kompetencer

Undersøgelsen viser desuden, at mange praktikvirksomheder enten ikke finder det attraktivt eller ikke har en holdning til, at deres eux-elever tilegner sig gymnasiale kompetencer gennem deres uddannelse.

Cirka to tredjedele af praktikvirksomhederne angiver, at de enten ikke har en holdning til (41 %), finder det mindre attraktivt (19 %) eller slet ikke attraktivt (8 %), at deres elever har analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer tilegnet gennem fag på gymnasialt niveau. Det drejer sig både om praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, og praktikvirksomheder, der ikke har. Igen er praktikvirksomheder inden for bygge- og anlægsområdet mest tilbøjelige til at angive, at de finder dette mindre eller slet ikke attraktivt.

Store praktikvirksomheder med mere end 100 ansatte vurderer i højere grad, at elevernes analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer har værdi for dem, end det er tilfældet for de mindre praktikvirksomheder.

Praktikvirksomheder, der ikke kendte til eux forud for deres deltagelse i undersøgelsen, deler sig i to grupper i forhold til, om de har interesse i at ansætte en eux-elev efter, at de har fået en kort introduktion til erhvervsuddannelser med eux som del af spørgeskemaundersøgelsen. Halvdelen af disse praktikvirksomheder svarer således ja til, om de kunne være interesserede i at ansætte en

eux-elev efter, at de har fået en overordnet præsentation af erhvervsuddannelser med eux i spørgeskemaet, mens den anden halvdel svarer nej.

Lange skoleperioder er en væsentlig årsag til, at praktikvirksomheder ikke ansætter eux-elever

Eux-elevs skoleperioder er typisk længere end ordinære eud-elevs. Undersøgelsen viser, at lange skoleperioder er blandt de væsentligste årsager til, at praktikvirksomheder ikke har haft eux-elever ansat.

27 % af praktikvirksomhederne, der angiver, at de ikke har haft eux-elever ansat, svarer, at årsagen er, at eux-eleverne er væk fra virksomheden i for lange perioder, når de er på deres uddannelse. Blandt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, gælder dette for 35 % af de adspurgte praktikvirksomheder.

Eux-elever er på nogle modeller på skole i længere perioder på hovedforløbet end det er tilfældet for de ordinære eud-elever. I 2020 blev der ændret på eux-forløbene inden for bygge- og anlægsområdet. Ændringen betyder, at elevernes praktikforløb forlænges med seks måneder for at imødekomme praktikvirksomhedernes ønske om at forlænge eux-elevens tid i praktik. Undersøgelsen viser, at i alt 32 % af praktikvirksomhederne, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet svarer, at ændringen i meget høj grad eller i nogen grad har øget deres motivation for at indgå praktikaftaler med eux-elever. 16 % svarer at det i mindre grad har øget deres motivation, og 17 % svarer, at det slet ikke har øget deres motivation for at indgå praktikaftaler med eux-elever. Undersøgelsen viser dog også, at cirka en fjerdel af praktikvirksomhederne (23 %), der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, ikke var bekendte med denne ændring, da de deltog i spørgeskemaundersøgelsen.

Eux-elevens mulighed for videreuddannelse er primært attraktiv for store praktikvirksomheder

Undersøgelsen viser, at praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, er uenige om, hvorvidt muligheden for videreuddannelse gør eux-eleverne mere attraktive for deres virksomhed. 19 % af de adspurgte praktikvirksomheder svarer, at elevernes videreuddannelsesmuligheder gør dem mere attraktive for virksomheden. 65 % svarer, at det hverken gør eleverne mere eller mindre attraktive, mens 16 % svarer, at det gør dem mindre attraktive.

Store praktikvirksomheder ser dog mere positivt på elevernes mulighed for videreuddannelse end små praktikvirksomheder. Blandt praktikvirksomheder med mere end hundrede ansatte svarer 36 % af praktikvirksomhederne således, at det gør eleverne mere attraktive for deres virksomhed, og kun 6 % af disse praktikvirksomheder svarer, at det gør dem mindre attraktive for virksomheden.

Virksomhederne savner information om eux og mulighed for indflydelse på uddannelsens tilrettelæggelse

Undersøgelsen viser, at størstedelen af praktikvirksomhederne ikke oplever, at de er velinformerede om indholdet i den/de eux-uddannelse(r), de er godkendt til at ansætte elever fra. Særligt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever indenfor bygge- og anlægsområdet, oplever, at de i mindre grad eller slet ikke er informerede.

Undersøgelsen viser desuden, at de faglige udvalg og lokale uddannelsesudvalg spiller en meget lille rolle i forhold til at informere praktikvirksomhederne om indholdet i eux-uddannelserne. Størstedelen af praktikvirksomhederne (68 %) får derimod deres informationer om eux-uddannelserne fra erhvervsskolerne. Det skal dog påpeges, at der ikke er noget formelt krav til de faglige udvalg om at de skal informere praktikvirksomhederne om dette.

81 % af praktikvirksomhederne, der har haft en eux-elev ansat, svarer, at de i mindre grad eller slet ikke oplever at have indflydelse på længden af eller placeringen af praktikforløbene. 40 % af de praktikvirksomheder, der oplever, at eux-forløbenes praktik- og skoleperioder er tilrettelagt anderledes end de ordinære eud-forløb, oplever samtidig længden på praktikperioderne som et problem. Dette er særligt udtalt blandt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet.

Om datagrundlaget

Rapporten bygger på en spørgeskemaundersøgelse gennemført af Epinion på vegne af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) blandt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever fra mindst én af de tekniske erhvervsuddannelser, der udbydes med eux. Spørgeskemaet er således både besvaret af praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, og praktikvirksomheder, der ikke har. Nogle spørgsmål i spørgeskemaet er dog kun stillet til de praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat.

Der er modtaget besvarelser fra i alt 4.599 praktikvirksomheder, hvilket svarer til en svarprocent på 16 %. 1.342 af praktikvirksomhederne angiver, at de har eller har haft ansat en eux-elev i praktikvirksomheden. Det vil sige, at en væsentlig andel af de praktikvirksomheder, der har besvaret spørgeskemaet, ikke har erfaringer med at have eux-elever ansat. Disse praktikvirksomheder har i stedet svaret ud fra deres kendskab til eux i de spørgsmål, hvor alle praktikvirksomheder er blevet bedt om at forholde sig til eux, uanset om de har haft eux-elever ansat eller ej.

Det har ikke været muligt at gennemføre en repræsentativitetstest på besvarelserne på grund af manglende baggrundsinformationer om populationen. Det har således ikke været muligt at undersøge, om der kan identificeres mønstre ift. hvilke praktikvirksomheder, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, og om analyseudvalget i undersøgelsen kan betragtes som repræsentativt for populationen.

Resultaterne i denne rapport skal således læses med øje for, at der kan være holdninger til erhvervsuddannelser med eux i den samlede population af praktikvirksomheder, som det ikke har været muligt at tage højde for i undersøgelsens analyser.

2 Indledning

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) sætter i denne rapport fokus på praktikvirksomheders foreløbige erfaringer med elever fra tekniske erhvervsuddannelser med eux.

2.1 Baggrund og formål

Det danske ungdomsuddannelsessystem er baseret på en opdeling mellem henholdsvis gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, og at de unge skal træffe valg om, hvilken af disse to veje de ønsker at gå, efter de har afsluttet grundskolen. De seneste år er der imidlertid sat fokus på, hvordan sammenhængen mellem de forskellige ungdomsuddannelser kan styrkes, så eleverne ikke i samme grad stilles over for et meget opdelt valg mellem en gymnasial eller en erhvervsuddannelse.

Et af de tiltag, der har haft til formål at styrke samspillet mellem det gymnasiale og erhvervsfaglige ungdomsuddannelsesspor, er udbredelsen af eux-forløb inden for alle relevante uddannelser på tværs af de fire hovedområder på erhvervsuddannelserne. I aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser⁷ fra 2014 lød det, at samtænkningen af den erhvervsfaglig og studiekompetencegivende undervisning i eux dels skulle gøre eleverne bedre til at koble teori og praksis og dels styrke elevernes mulighed for videre uddannelse som både studenter og faglærte.

Ambitionen med eux er dermed at udbyde ungdomsuddannelser, hvor de unge både opnår en gymnasial eksamen og bliver udlært inden for et erhverv. Herved har eux-eleverne både mulighed for at starte i arbejde som faglærte og læse videre på en videregående uddannelse, når de har fået deres afsluttende uddannelsesbevis.⁸

På denne måde er eux et af de centrale tiltag, der skal bidrage til realiseringen af de fire klare mål i aftalen om bedre og mere attraktive uddannelser. Det drejer sig især om målene, der handler om, at flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, samt at erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, som de kan.

7 Regeringen og aftalepartierne. (2014). *Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf19/190220-aftale-om-bedre-og-mere-attraktive-erhvervsuddannelser.pdf>.

8 Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Bekendtgørelse om lov af erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.: LBK nr. 1.302 af 4.09.2020*. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1302>.

De fire klare mål for erhvervsuddannelsernes udvikling

Mål 1: Flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.

Mål 2: Flere skal fuldføre en erhvervsuddannelse.

Mål 3: Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige som muligt.

Mål 4: Tilliden til og trivslen på erhvervsuddannelserne skal styrkes.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Klare mål*. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/skoleudvikling/klare-maal/om-klare-maal>.

At der har været efterspørgsel på en ungdomsuddannelse, der kombinerer studiekompetencegivende undervisning på gymnasialt niveau med praksisrettet erhvervsfaglig undervisning, understreges af, at eux er blevet et populært uddannelsesvalg blandt unge. Både i 2020 og 2021 var det således cirka hver fjerde unge, der søgte en teknisk erhvervsuddannelse, som søgte en erhvervsuddannelse med eux⁹.

Selvom erhvervsuddannelser med eux er populære blandt de unge, har eux endnu ikke opnået samme popularitet blandt praktikvirksomhederne. Dette er især en udfordring på de tekniske eux-uddannelser, hvor erfaringerne er, at eleverne i mindre grad indgår ordinære praktikaftaler, hvor de er i den samme praktikvirksomhed under hele uddannelsens hovedforløb, sammenlignet med elever fra tilsvarende uddannelser på de ordinære erhvervsuddannelser¹⁰. Tal fra Børne- og Undervisningsministeriet viser samtidig, at andelen af eux-elever i skolepraktik er større end andelen af ordinære eud-elever inden for hovedområdet *Teknologi, byggeri og teknologi*¹¹. Der er således indikationer på, at eux-elever har sværere ved at få uddannelsesaftaler med praktikvirksomheder end elever fra de ordinære erhvervsuddannelser.

Med udgangspunkt i ovenstående afgrænsning og i et generelt vidensbehov som supplement til tidligere udgivelser om eux er det relevant at se nærmere på praktikvirksomhedernes holdning til og foreløbige erfaringer med at ansætte elever fra tekniske erhvervsuddannelser med eux.

- Formålet med denne rapport er derfor at belyse, hvordan praktikvirksomhederne vurderer de tekniske eux-elevs kompetencer, herunder relevansen af elevernes dobbeltkompetence, og hvordan praktikvirksomhederne tager højde for dette, når de tilrettelægger praktikperioderne for eleverne.

9 Børne- og Undervisningsministeriet. (2021). *Hvad vælger eleverne, når de forlader grundskolen efter 9. og 10. klasse i 2021?* Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf21/mar/210325-bilag-1-notat-om-soegningen-fra-9-og-10.pdf>.

10 Rambøll og Professionshøjskolen Metropol (2018): *Evaluering af eux*. Lokaliseret 06.04.2021 på: <https://www.gl.org/detmenergl/Documents/170315-Evaluering-af-eux.pdf>

11 Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Praktikpladsområdet 2019 – Årsstatistik*. Lokaliseret 06.04.2021 på: www.uni-c.dk/-/media/filer/uvm/stat/pdf20/okt/201020-aarsstatistik-paa-praktikpladsomraadet-2019-ua.pdf.

EVA undersøger eux

Spørgeskemaundersøgelsen, som ligger til grund for denne rapport, er en del af en større undersøgelse af de tekniske eux-uddannelser, som EVA gennemfører i perioden 2020-2021.

Formålet med den samlede undersøgelse er at bidrage med viden om, hvorvidt og i hvilken grad tekniske erhvervsuddannelser med eux opfylder de intentioner, der er med uddannelsen, særligt med hensyn til den dobbeltkompetence, eleverne opnår med uddannelsen og den sammenhæng, undervisningen skal skabe mellem de studiekompetencegivende fag på gymnasialt niveau og de erhvervsfaglige elementer i uddannelsen.

Undersøgelsens resultater vil blive formidlet i to separate udgivelser:

Den første udgivelse, som denne rapport udgør, har fokus på praktikvirksomhedernes oplevelse af eux og erfaringer med elever fra tekniske erhvervsuddannelser med eux.

Den anden udgivelse vil fra elevernes perspektiv belyse de tekniske erhvervsuddannelser med eux, herunder deres oplevelse af sammenhæng mellem skole- og praktikforløb.

2.1.1 Eux-forløbenes tilrettelæggelse på de tekniske erhvervsuddannelser

Siden 2015 har alle merkantile erhvervsuddannelser samt en række af de tekniske uddannelser været udbudt med eux – de fleste som en mulighed ud over den ordinære erhvervsuddannelse¹². Et eux-forløb varer mellem fire og seks år, afhængigt af den enkelte uddannelses indhold. Et eux-forløb rummer alle de fag, der indgår i en ordinær erhvervsuddannelse med undtagelse af grundfag og valgfag. De er erstattet af fag på gymnasialt niveau, dvs. at de afsluttes på et studieforberegende niveau svarende til en hf. Det er hensigten, at den studieforberegende undervisning samføres med erhvervsuddannelsesundervisningen med en ambition om, at eleverne lærer kompetencerne hurtigere og bedre på denne måde, end når de læres i to adskilte forløb¹³. Derfor er den samlede uddannelsestid også mindre end den fulde længde af erhvervsuddannelsen samt den fulde undervisningstid i de fag, der indgår på gymnasialt niveau.

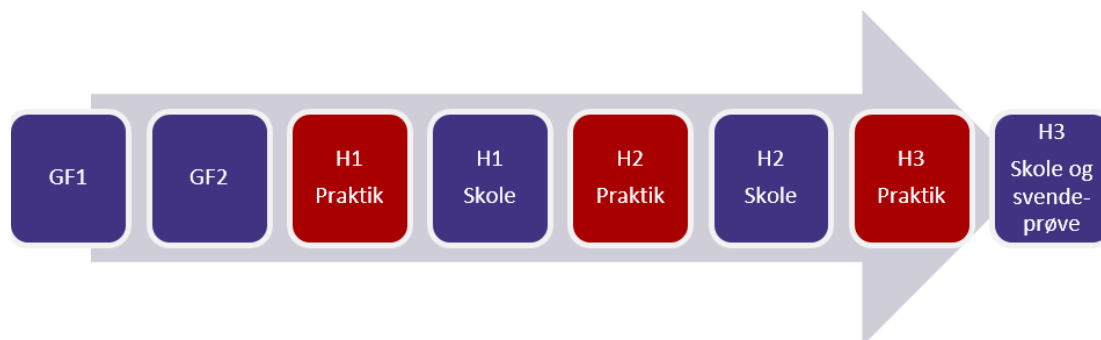
Tekniske erhvervsuddannelser med eux er tilrettelagt som en almindelig erhvervsuddannelse, dvs. at forløbene både rummer et GF1 af 20 ugers varighed for elever, der påbegynder uddannelsen op til to år efter de har afsluttet grundskolen, og et GF2 af 20 ugers varighed for alle elever. Desuden er en erhvervsuddannelse med eux også tilrettelagt som en vekseluddannelse, hvor eleverne i hovedforløbet skiftevis er i en praktikvirksomhed (eller alternativt i skolepraktik) og på skoleforløb.

¹² For enkelte uddannelser gælder det, at de efter reformen i 2015 kun udbydes med eux. Det gælder kontoruddannelse med specialer og finansuddannelsen.

¹³ Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Om eux*. Lokaliseret 05.03.2021 på: <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eux/om-eux>.

FIGUR 2.1

Teknisk eux struktur

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2021.

Note: I skoleperioderne på hovedforløbet undervises eleverne både i erhvervsuddannelsesfag og gymnasiale fag.

Note: Figuren illustrerer den overordnede struktur for de tekniske erhvervsuddannelser med eux. Længden på uddannelsesforløbene og de enkelte skole- og praktikperioder kan variere på tværs af de enkelte uddannelser.

De tekniske erhvervsuddannelser med eux er struktureret, så undervisningen i de gymnasiale fag foregår på hovedforløbet og dermed i en vekslen med praktikperioder. På de tekniske uddannelser med eux har de enkelte skoleperioder på hovedforløbet en varighed på ca. et halvt år, hvilket dermed er noget længere end skoleperioderne i en ordinær erhvervsuddannelse, hvor disse kan være helt nede på en varighed på under fem uger afhængigt af uddannelsen.

I august 2020 blev der ændret i eux-forløbene på fem af uddannelserne under bygge- og anlægsområdet. Det betyder, at praktikperioden på disse uddannelser forlænges med seks måneder. Baggrunden for denne ændring er, at praktikvirksomhederne igennem en længere periode har kritiseret eux-forløbene for, at skoleperioderne for lange, og at det blandt andet medførte, at eleverne mistede tilknytningen til praktikvirksomhederne¹⁴.

2.1.2 De seks tekniske eux-modeller

Fag på grundforløb og hovedforløb inden for hver af de tekniske erhvervsuddannelser med eux skal følge én af de seks tekniske eux-modeller. Hver af de seks tekniske eux-modeller rummer sin egen gymnasiale fagrække med tilhørende timetal, og de gymnasiale fag kan være afkortet i forskelligt omfang fra model til model. Alle modeller indeholder en række fælles obligatoriske gymnasiale fag og niveauer samt fag målrettet de erhvervsuddannelser, som indgår i modellen med henblik på at sikre brancherelevans.

¹⁴ Byggeriets Uddannelser. (2020). Forlængelse af eux. Lokaliseret 05.03.2021 på: <https://www.bygud.dk/nyheder/2020/forlaengelse-af-eux/>.

TABEL 2.1

De seks modeller

Model	Uddannelser
Model A: Bygge- og anlægsområdet:	Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger, Bygningsmaler, Bygningsnedker, Maskinsnedker, Murer, Møbelsnedker og orgelbygger, Skiltetekniker, Stenhugger, Teknisk isolatør, Træfagenes byggeuddannelse
Model B: Fødevarer og service:	Bager og konditor, Ernæringsassistent, Gastronom, Receptionist, Tjener
Model C: De grønne uddannelser	Anlægsgartner, Dyrepasser, Gartner, Landbrugsuddannelsen
Model D: Industriens uddannelser	Autolakerer, Automatik- og procesuddannelsen, Data- og kommunikationsuddannelsen, Elektriker, Elektronik- og svagstrømsuddannelsen, Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen, Industritekniker, Karrosseriteknikeruddannelsen, Lastvogsmekaniker, Personvogsmekaniker, Plastmager, Procesoperatør, Skibsmontør, Smed, Tandtekniker, VVS-energi, Værktøjsuddannelsen
Model E: SOSU og PAU ¹⁵	Social- og sundhedsassistent, Pædagogisk assistent
Model F: Frisør og kosmetiker	Frisør, Kosmetiker

Børne- og Undervisningsministeriet. (2021). *Indhold og tilrettelæggelse på tekniske eux-forløb*. Lokaliseret 19.02.2021 på: <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eux/eux-paa-tekniske-erhvervsuddannelser>.

2.2 Datagrundlag

Undersøgelsen er gennemført blandt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever fra mindst én af de tekniske erhvervsuddannelser, der udbydes med eux. Dette inkluderer både offentlige institutioner (fx kommuner) og private praktikvirksomheder. Spørgeskemaet var rettet mod den praktik-/oplæringsansvarlige i den enkelte praktikvirksomhed.

Undersøgelsen er gennemført som en totalundersøgelse, hvor samtlige praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever fra mindst én af de tekniske erhvervsuddannelser med eux, er blevet inviteret til at deltage. Formålet med denne tilgang har været at nå så mange praktikvirksomheder som muligt for at få en fornuftig mængde besvarelser fra praktikvirksomheder, der har erfaringer med at ansætte eux-elever inden for hvert af de forskellige uddannelsesområder. Da der ikke findes en liste over praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, har det været nødvendigt at sende undersøgelsen bredt ud i populationen.

Opnåelse af kontaktgrundlag

Undersøgelsens kontaktgrundlag er indsamlet via praktikpladsen.dk under Styrelsen for IT og Læring, der er et register over ledige praktikpladser hos danske praktikvirksomheder (offentlige og private). Heraf udgør bruttosamplet 28.943 afdelinger (fordelt på 28.570 praktikvirksomheder), der er godkendt til at ansætte elever fra en eller flere af de 40 eux-uddannelser. Grundlæggende er kontaktgrundlaget opdelt i to grupper: med og uden e-mailoplysninger.

15 SOSU: Social – og sundhedsuddannelserne, PAU: Den pædagogiske assistentuddannelse

Indledningsvist er der rettet henvendelse til de praktikvirksomheder, der har oplyst en e-mail-adresse, men hvor det er den samme e-mailadresse til forskellige afdelinger. Det drejer sig om i alt 693 afdelinger fordelt på 372 praktikvirksomheder. Igennem denne kontakt er der indhentet kontaktoplysninger på yderligere 61 afdelinger.

Data er indsamlet i perioden fra 1. december 2020 til og med 19. januar 2021 af Epinion.

Praktikvirksomhederne modtog en invitation til spørgeskemaundersøgelsen via enten e-mail eller e-Boks:

- E-mailinvitation: Sendt til praktikvirksomheder, der havde oplyst e-mailadresse i kontaktgrundlaget (i registeret eller pga. henvendelse fra Epinion).
- e-Boksinvitation: Sendt til praktikvirksomheder, der ikke havde oplyst e-mailadresse i kontaktgrundlaget, eller hvor den oplyste e-mail viste sig at være ugyldig.

Der blev sendt to skriftlige påmindelser og foretaget telefoniske påmindelser til de praktikvirksomheder, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen.

Svarprocenter

Der er opnået 4.599 gennemførte besvarelser og dermed en samlet svarprocent på 16 % blandt praktikvirksomhederne¹⁶. Da der ikke er kendskab til hvor mange af praktikvirksomhederne, der stadig er aktive (dvs. ikke lukket eller fusioneret), må det dog forventes at svarprocenten for aktive praktikvirksomheder er højere.

Svarprocenten inden for de enkelte uddannelser varierer dog og er på nogle uddannelser væsentlig højere, fx stenhugger og stenteknikker (svarprocent på 39 %), procesoperatør (svarprocent på 30 %), automatik- og procesuddannelsen (svarprocent på 27 %) og ernæringsassistent (svarprocent på 26 %).

Det har ikke været muligt at gennemføre en repræsentativitetstest på besvarelserne. Årsagen er dels, at der ikke har været tilstrækkelige baggrundsinformationer til rådighed, og dels at vi ikke kender den egentlige population af praktikvirksomheder, der har haft en eux-elev. Det har således ikke været muligt at undersøge, om der kan identificeres mønstre ift. hvilke praktikvirksomheder, der har deltaget i undersøgelsen, og om undersøgelsens analyseudvalg kan betragtes som repræsentativt for populationen. Resultaterne i denne rapport skal derfor læses med øje for, at der kan være holdninger til erhvervsuddannelser med eux i den samlede population af praktikvirksomheder, som det ikke har været muligt at tage højde for i undersøgelsens analyser.

Besvarelsernes fordeling

I analysen er praktikvirksomhederne opdelt efter hvilke uddannelser, de er godkendt til at ansætte elever fra. Opdelingen tager udgangspunkt i de uddannelsesområder, der indgår i de seks tekniske eux-modeller: 1) Bygge- og anlægsområdet, 2) Fødevarer og service, 3) De grønne uddannelser, 4)

¹⁶ I opgørelsen er fraregnet 119 praktikvirksomheder, der har oplyst, at de ikke var i målgruppen, fx fordi virksomheden er lukket.

Industriens uddannelser, 5) SOSU og PAU og 6) Frisør og kosmetik. Derudover er der 211 praktikvirksomheder, der er godkendt til uddannelser på tværs af de fem områder.

Tabel 2.2 viser antallet af praktikvirksomheder, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen fordelt på de seks områder. Tabellen viser desuden hvor mange af praktikvirksomhederne, der har angivet, at de har eller har haft ansat en eux-elev.

TABEL 2.2

Antal besvarelser inden for hvert uddannelsesområde

Uddannelsesområde	Antal praktikvirksomheder, som har deltaget i undersøgelsen	Antal praktikvirksomheder i undersøgelsen, der har haft eux-elever ansat
Mere end et uddannelsesområde	211	106
Bygge- og anlægsområdet	1.169	356
Fødevarer og service	340	67
De grønne uddannelser	1.037	330
Industriens uddannelser	1.577	467
SOSU og PAU	21	3
Frisør og kosmetiker	244	13
Total	4.599	1.342

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Som tabellen viser, har cirka 30 % af de praktikvirksomheder, der har deltaget i undersøgelsen, haft eux-elever ansat. På grund af undersøgelsens navn (Virksomheders erfaringer med eux-elever) er der dog en forestilling om at der er en lille overrepræsentation af denne type virksomheder sammenlignet med, hvad man burde forvente blandt praktikvirksomheder generelt. Resultaterne i tabellen skal derfor ikke ses som retvisende i forhold til, hvor stor en andel af praktikvirksomheder der generelt ansætter elever fra tekniske erhvervsuddannelser med eux.

Som tabellen herover viser, er der kun hhv. 3 og 13 praktikvirksomheder, der udelukkende er godkendt til at ansætte elever inden for områderne *SOSU og PAU* og *Frisør og kosmetiker*, og som har haft en eux-elev ansat. På grund af dette begrænsede antal praktikvirksomheder er det ikke muligt at inkludere disse i de områdeopdelte analyser.

Årsagen til, at der er så få praktikvirksomheder inden for området *SOSU og PAU* er, at praktikvirksomheder, der ansætter denne type elever, primært er store, offentlige praktikvirksomheder (fx kommuner), der ligeledes er godkendt til at ansætte elever fra andre områder. I kategorien "Mere end ét uddannelsesområde" findes således 55 praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever fra SOSU og PAU uddannelserne. 42 af disse praktikvirksomheder svarer, at de har eller har haft eux-elever ansat.

Tabel 2.3 herunder viser besvarelsernes fordeling i forhold til virksomhedsstørrelse. Størstedelen (40 %) af de deltagende praktikvirksomheder er små praktikvirksomheder med under 5 ansatte. 10 % af praktikvirksomhederne er store praktikvirksomheder med mere end 100 ansatte

TABEL 2.3

Fordeling ift. virksomhedsstørrelse

	0-5 Ansatte (%)	6-15 Ansatte (%)	16-30 Ansatte (%)	31-100 Ansatte (%)	Mere end 100 Ansatte (%)	Ved ikke (%)
Mere end et uddannelsesområde (n = 211)	6	9	8	15	60	1
Bygge- og anlægsområdet (n = 1.169)	48	30	11	9	2	0
Fødevarer og service (n = 340)	15	36	23	17	9	0
De grønne uddannelser (n = 1.037)	66	25	6	2	1	0
Industriens uddannelser (n = 1.577)	28	26	14	18	14	0
Total (n = 4.334)	40	27	12	11	10	0

Kilde: Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.
Note: Uddannelsesområderne SOSU og PAU og Frisør og Kosmetiker indgår ikke i tabellen på grund af for få besvarelser.

Tabellen viser desuden, at der særligt inden for uddannelsesområderne *Bygge- og anlæg* og *De grønne uddannelser* er en stor andel af små praktikvirksomheder med 0-5 ansatte. Inden for *bygge- og anlægsområdet* gælder det 48 % af praktikvirksomhederne og inden for *De grønne uddannelser* gælder det 66 % af praktikvirksomhederne. De store praktikvirksomheder med mere end 100 ansatte udgør til gengæld størstedelen af praktikvirksomhederne i kategorien "Mere end ét uddannelsesområde", hvilket kan hænge sammen med, at det ofte er store praktikvirksomheder (fx kommuner), som er godkendt til mange forskellige uddannelser.

2.3 Projektgruppen

EVA har det faglige ansvar for denne undersøgelse, som er gennemført af en projektgruppe bestående af:

- Marie Seliger, seniorkonsulent (projektleder)
- Sonja Marie Staffeldt, konsulent
- Kristian Quistgaard Steensen, konsulent
- Anne Katrine Kamstrup, seniorkonsulent.

3 Praktikvirksomhedernes vurdering af eux-elever

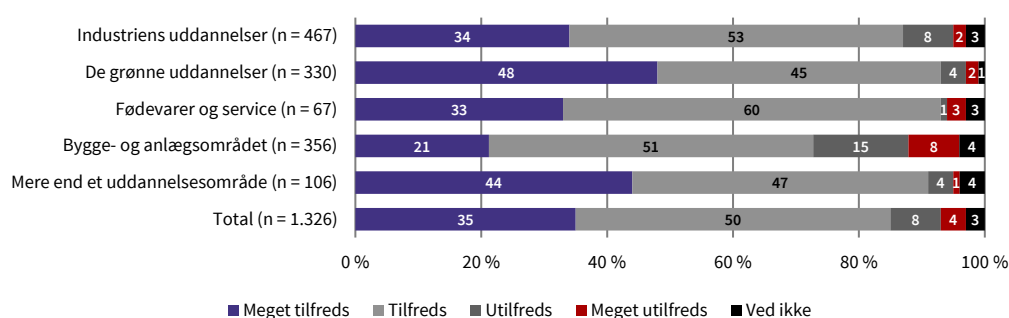
Dette kapitel belyser praktikvirksomhedernes tilfredshed med og vurdering af de eux-elever, som de har haft ansat i praktikforløb. Kapitlet belyser derudover, hvorvidt eux-elevernes kombination af erhvervsfaglige og analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer har værdi for praktikvirksomhederne, samt hvilken betydning det har for praktikvirksomhederne, at eleverne har mulighed for at starte på en videregående uddannelse, efter de har afsluttet deres erhvervsuddannelse.

3.1 Praktikvirksomhederne er generelt tilfredse med deres eux-elever

Praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, er generelt tilfredse med eleverne. Figur 3.1 viser således, at 85 % af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, enten er tilfredse eller meget tilfredse med disse elever.

FIGUR 3.1

Hvor tilfreds har du/I generelt været med jeres eux-elev(er)?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Det fremgår af figur 3.1, at det især er praktikvirksomheder, som er godkendt til at ansætte elever inden for de grønne uddannelser eller inden for mere end ét uddannelsesområde (fx kommuner

eller store private praktikvirksomheder), der er tilfredse med de eux-elever, de har haft ansat. Næsten halvdelen af disse praktikvirksomheder, henholdsvis 48 % og 44 %, angiver således, at de generelt har været meget tilfredse med deres eux-elever.

Omvendt kan det også aflæses i figur 3.1, at praktikvirksomheder, som er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, er mindst tilfredse med de eux-elever, de har haft ansat. Kun 21 % af disse praktikvirksomheder er meget tilfredse med deres eux-elever, mens 23 % er enten utilfredse eller meget utilfredse.

3.2 Praktikvirksomhederne vurderer eux-elevernes personlige samt skriftlige og matematiske kompetencer højt

Praktikvirksomhederne vurderer, at eux-eleverne har andre personlige og boglige kompetencer end ordinære eud-elever.

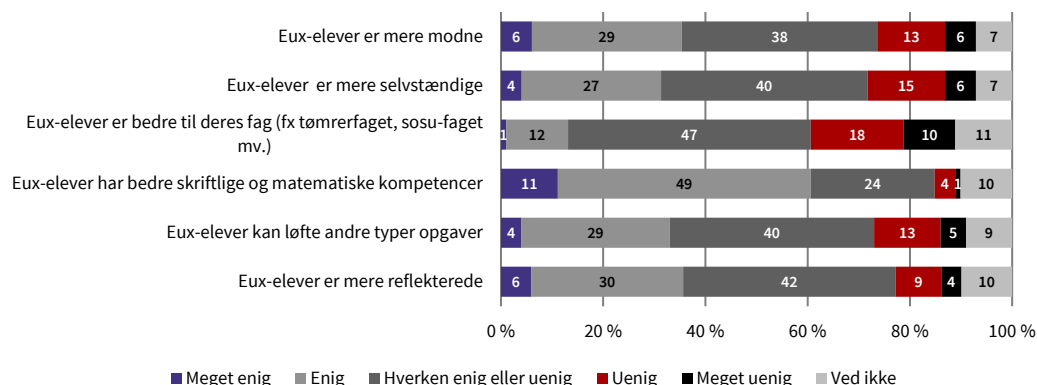
Det fremgår af figur 3.2, der viser, at cirka en tredjedel af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, enten er meget enige eller enige i udsagnene om, at eux-elever er mere reflekterede (36 %), modne (35 %) og selvstændige (31 %) og kan løfte andre typer af opgaver (33 %) sammenlignet med ordinære eud-elever. 60 % af praktikvirksomhederne er enten meget enige eller enige i udsagnet om, at eux-eleverne har bedre skriftlige og matematiske kompetencer end ordinære eud-elever.

Erhvervsuddannelserne med eux tiltrækker generelt fagligt stærkere elever, end de ordinære erhvervsuddannelser. Tidligere analyser på området har blandt andet belyst, at der er en tendens til, at eux-elever på de tekniske uddannelser har et højere karaktergennemsnit fra folkeskolen end ordinære eud-elever¹⁷. Eux-elevernes stærkere skriftlige og matematiske kompetencer kan derfor både skyldes det øgede fokus på disse kompetencer på erhvervsuddannelser med eux, og at eux-eleverne generelt er stærkere på disse områder end ordinære eud-elever ved uddannelsens start.

17 Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Praktikpladsområdet 2019 – Årsstatistik*. Lokaliseret 06.04.2021 på: www.uni-c.dk/-/media/filer/uvm/stat/pdf20/okt/201020-aarsstatistik-paa-praktikpladsomraadet-2019-ua.pdf.

FIGUR 3.2

Hvor enig er du i følgende udsagn om eux-elever sammenlignet med ordinære eud-elever? (n = 1.342)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Det fremgår desuden af figur 3.2, at praktikvirksomhederne er uenige i udsagnet, at eux-elever er bedre til deres fag end ordinære eud-elever. 28 % af praktikvirksomhederne er således uenige eller meget uenige i udsagnet om, at eux-elever er bedre til deres fag (fx tømrer- eller SOSU-faget) sammenlignet med ordinære eud-elever, mens 13 % af praktikvirksomhederne er enige eller meget enige i dette udsagn. De fleste praktikvirksomheder (47 %) svarer dog, at de hverken er enige eller uenige i udsagnet om, at eux-elever er bedre til deres fag sammenlignet med ordinære eud-elever.

Praktikvirksomhedernes svar varierer på tværs af de forskellige brancher. Praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, er især uenige i udsagnet, at eux-eleverne er bedre til deres fag sammenlignet med ordinære eud-elever. 44 % af disse praktikvirksomheder svarer, at de er uenige (22 %) eller meget uenige (22 %) i dette, mens kun 12 % er enige, og ingen er meget enige i udsagnet, at eux-elever er bedre til deres fag sammenlignet med ordinære eud-elever.

3.3 Praktikvirksomheder er uenige om, hvorvidt eux-elevernes kompetenceprofil er attraktiv

Praktikvirksomhederne er uenige om, hvorvidt eux-elevernes kompetenceprofil har værdi for deres virksomhed, og hvorvidt de analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer, som eleverne tilegner sig gennem deres uddannelse, er attraktive for praktikvirksomhederne.

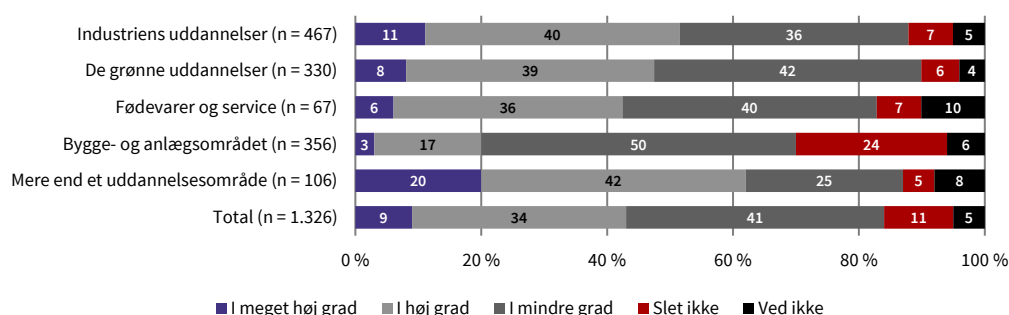
3.3.1 Praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, er uenige om, hvorvidt elevernes samlede kompetenceprofil har værdi for virksomheden

Samlet set er praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, splittede i forhold til, om elevernes kombinerede erhvervsfaglige og gymnasiale kompetenceprofil har værdi for deres virksomhed.

Figur 3.3 viser, at 43 % af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, enten i meget høj grad eller i høj grad vurderer, at kombinationen af eux-elevernes erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer har værdi for deres virksomhed. Omvendt angiver 52 % af disse praktikvirksomheder, at dette i mindre grad eller slet ikke er tilfældet.

FIGUR 3.3

I hvilken grad vurderer du, at kombinationen af elevens erhvervsfaglige kompetencer og gymnasiale kompetencer har værdi for din virksomhed?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?", og praktikvirksomhederne har fået følgende definition af gymnasiale kompetencer: "Gymnasiale kompetencer dækker de analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer, som eleven tilegner sig gennem fag på gymnasialt niveau".

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Figur 3.3 viser dog også, at der er store branchemæssige forskelle, når praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, skal vurdere, i hvilken grad kombinationen af elevernes erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer har værdi for deres virksomhed.

Mere end halvdelen af praktikvirksomhederne (51 %), der er godkendt til at ansætte elever inden for industriens uddannelser, vurderer i meget høj grad (11 %) eller høj grad (40 %), at eux-elevernes samlede kompetenceprofil har værdi for deres virksomhed. 62 % af praktikvirksomhederne, der er godkendt til at ansætte elever inden for mere end ét uddannelsesområde (fx kommuner eller store private praktikvirksomheder), vurderer enten i meget høj grad (20 %) eller i høj grad (42 %), at dette er tilfældet.

Et modsatrettet billede gør sig gældende blandt praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat inden for bygge- og anlægsområdet. Næsten tre ud af fire af disse praktikvirksomheder vurderer, at kombinationen af eux-elevernes erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer enten i mindre grad (50 %) eller slet ikke (24 %) har værdi for deres virksomhed.

Der kan derudover identificeres en signifikant sammenhæng mellem praktikvirksomhedens størrelse og deres vurdering af, om kombinationen af eux-elevernes kompetencer har værdi for deres virksomhed. Blandt praktikvirksomheder med 0-5 ansatte er der således 35 %, der enten i høj eller meget høj grad vurderer, at eux-elevernes dobbeltkompetence har værdi for deres virksomhed.

Blandt praktikvirksomheder med 6-15 og 16-30 ansatte gør dette sig gældende for 38 % af praktikvirksomhederne, mens det samme er tilfældet for 49 % af praktikvirksomhederne med 31-100 ansatte. I praktikvirksomheder med mere end hundrede ansatte vurderer 60 %, at kombinationen af eux-elevernes erhvervsfaglige og gymnasiale kompetencer enten i meget høj grad (16 %) eller høj grad (44 %) har værdi for deres virksomhed.

Det peger samlet set på, at jo større virksomheden er målt på antal ansatte, jo mere tilbøjelig er virksomheden til at vurdere, at eux-elevernes dobbeltkompetence har værdi for virksomheden.

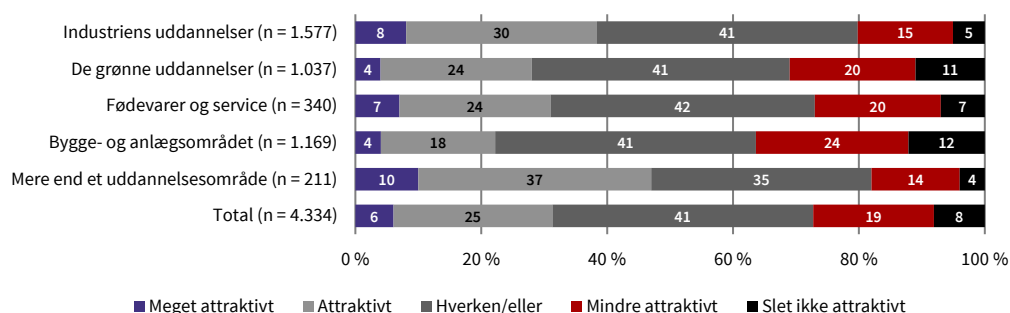
3.3.2 Mange praktikvirksomheder finder ikke eux-elevernes gymnasiale kompetencer attraktive

Mange praktikvirksomheder har enten ikke en holdning til eller finder det ikke attraktivt, at deres elever tilegner sig analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer på gymnasialt niveau gennem deres erhvervsuddannelse.

Figur 3.4 viser, at cirka to tredjedele af praktikvirksomhederne angiver, at de enten ikke har en holdning til (41 %), finder det mindre attraktivt (19 %) eller slet ikke finder det attraktivt (8 %), at deres elever har tilegnet sig analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer gennem fag på gymnasialt niveau. Det drejer sig både om praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, og praktikvirksomheder, der ikke har.

FIGUR 3.4

Hvor attraktivt er det for din virksomhed, at jeres elever har analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer tilegnet gennem fag på gymnasialt niveau?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til alle praktikvirksomheder i spørgeskemaundersøgelsen og lød: "Hvor attraktivt er det for din virksomhed, at jeres elev/elever har analytiske skriftlige og matematiske kompetencer tilegnet gennem fag på gymnasialt niveau, dvs. at eleverne har grundfag på et højere niveau end på en almindelig erhvervsuddannelse?"

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper ($p = 0,000$).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Figur 3.4 viser desuden, at det er praktikvirksomheder, som er godkendt til at ansætte elever inden for mere end ét uddannelsesområde (fx kommuner eller store private praktikvirksomheder), der finder eux-elevernes studiekompetencer mest attraktive. Cirka halvdelen af disse praktikvirksomheder svarer således, at de enten finder det meget attraktivt (10 %) eller attraktivt (37 %), at deres

elever har analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer tilegnet gennem fag på gymnasialt niveau.

Omvendt finder praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, eux-elevernes studiekompetencer mindst attraktive. Mere end en tredjedel af disse praktikvirksomheder svarer således, at de enten finder det mindre attraktivt (24 %) eller slet ikke attraktivt (12 %), at deres elever har analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer tilegnet gennem fag på gymnasialt niveau.

Der er ligeledes sammenhæng mellem praktikvirksomhedens størrelse, og hvorvidt de vurderer, at elevernes analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer har værdi for dem. Generelt er tendensen, at store praktikvirksomheder med mere end 100 ansatte finder dette mere attraktivt end de mindre praktikvirksomheder.

3.3.3 Hver anden praktikvirksomhed, der ikke på forhånd kendte til eux, er interesseret i at ansætte en eux-elev

Praktikvirksomheder, der ikke kendte til eux forud for deres deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen, deler sig i to grupper, når de på baggrund af en overordnet præsentation af erhvervsuddannelser med eux adspørges, om de kunne tænke sig at ansætte en eller flere eux-elev(er).

Figur 3.5 viser, at halvdelen af praktikvirksomhederne i spørgeskemaundersøgelsen, der ikke på forhånd kendte til eux, ikke er interesserede i at ansætte en eux-elev i praktik, efter de som en del af spørgeskemaet har fået erhvervsuddannelser med eux beskrevet nærmere.

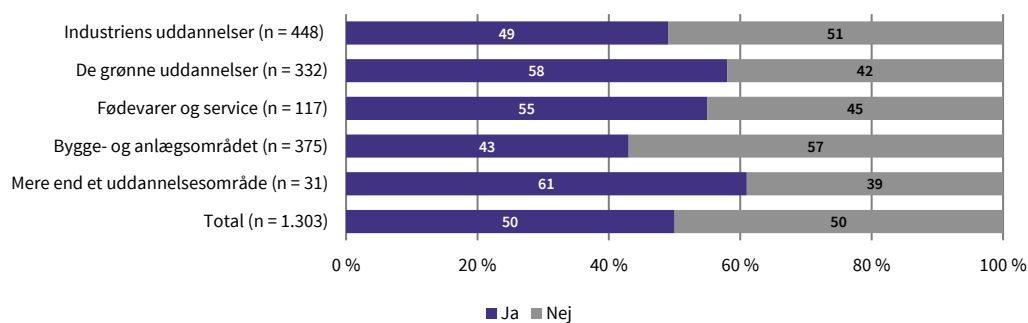
Det fremgår af figur 3.5, at det især gør sig gældende blandt praktikvirksomheder inden for bygge- og anlægsområdet, hvor 57 % af praktikvirksomhederne, der ikke på forhånd kendte til eux, angiver, at de ikke er interesserede i at ansætte en eux-elev efter, at de er blevet introduceret for indholdet i erhvervsuddannelser med eux.

Omvendt viser figur 3.5 dog også, at den anden halvdel af praktikvirksomhederne, der ikke kendte til eux forud for deres deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen, er interesserede i at ansætte en eux-elev i praktik efter, de som en del af spørgeskemaet har fået erhvervsuddannelser med eux beskrevet nærmere.

Det fremgår af figur 3.5, at det især gør sig gældende inden for de grønne uddannelser og fødevarer og service-uddannelserne, hvor henholdsvis 58 % og 55 % af praktikvirksomhederne, der ikke på forhånd kendte til eux, er interesserede i at ansætte eux-elever.

FIGUR 3.5

Interesse i at ansætte eux-elever blandt praktikvirksomheder, der ikke på forhånd kendte til eux: Kunne du være interesseret i at ansætte en eux-elev i praktik?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Områderne *SOSU* og *PAU* og *Frisør og kosmetiker* indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: Spørgsmålet, der ligger til grund for figur 3.5, er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Nej" til spørgsmålet "Kender du til erhvervsuddannelser med eux?"

Note: Spørgsmålet, der ligger til grund for figur 3.5, lyder: "Med en erhvervsuddannelse med eux kombineres en erhvervsuddannelse med en gymnasial eksamen, og eleven uddannes både inden for sit valgte fag og opnår analytiske, skriftlige og matematiske kompetencer på gymnasialt niveau. Efter endt uddannelse har eleven både mulighed for at arbejde inden for sit fag eller tage en videregående uddannelse (fx til pædagog, ingeniør eller sygeplejerske). På baggrund af denne beskrivelse, kunne du så være interesseret i at ansætte en eux-elev i praktik?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper ($p = 0,001$).

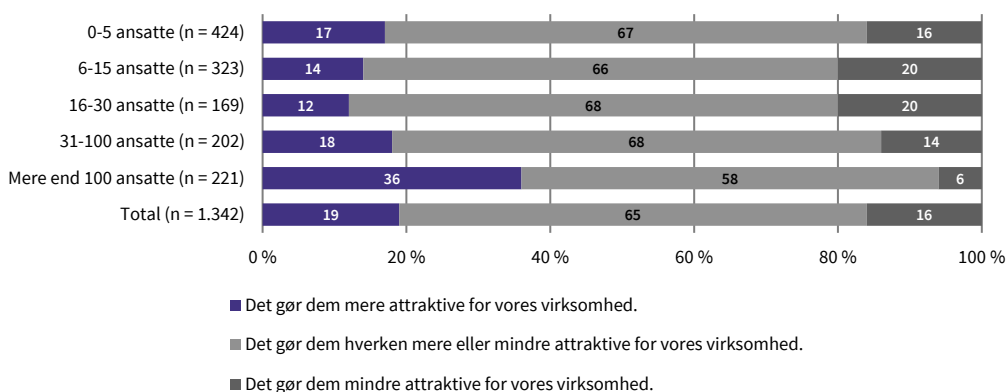
3.4 Eux-elevernes mulighed for videreuddannelse vurderes primært attraktiv af store praktikvirksomheder

En erhvervsuddannelse med eux giver eleverne studiekompetencer, der svarer til en treårig gymnasial uddannelse. Eux-eleverne har således mulighed for at læse videre på videregående uddannelser efter endt uddannelsesforløb. Praktikvirksomheder, der har haft eux-elever ansat, er dog uenige om, hvorvidt denne mulighed gør eux-eleverne mere attraktive for deres virksomhed.

Figur 3.6 viser, at 19 % af de adspurgte praktikvirksomheder svarer, at elevernes mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse gør dem mere attraktive for virksomheden. 65 % svarer, at det hverken gør dem mere eller mindre attraktive, mens 16 % svarer, at det gør dem mindre attraktive.

FIGUR 3.6

Hvilken betydning har det, at eux-eleverne har mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse, efter de er færdiguddannede (fx til pædagog, ingeniør eller sygeplejerske)?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: Figuren inkluderer ikke svarene fra de praktikvirksomheder, der svarer "Ved ikke" til spørgsmålet "Hvor mange ansatte er der i din virksomhed?" (n = 3).

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Figur 3.6 viser dog også, at store praktikvirksomheder ser mere positivt på elevernes mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse end små praktikvirksomheder. Blandt praktikvirksomheder med mere end hundrede ansatte svarer 36 % af praktikvirksomhederne således, at det gør eleverne mere attraktive for deres virksomhed, og kun 6 % af disse praktikvirksomheder svarer, at det gør dem mindre attraktive for virksomheden.

I spørgeskemaundersøgelsen havde praktikvirksomhederne i en åben besvarelse mulighed for at begrunde deres svar på det ovenstående spørgsmål.

De praktikvirksomheder, der har angivet, at eux-elevernes mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse gør dem mere attraktive for virksomheden, begrundet det blandt andet med, at de som virksomhed kan bruge de kompetencer, eleven kan opnå gennem videre uddannelse. Disse praktikvirksomheder skriver fx: "[Eux-eleverne] får mulighed for at tilegne sig kompetencer, som vi eventuelt kan bruge i en lederrolle", "Det giver mulighed for at ansætte en højtuddannet medarbejder, som kender vores virksomhed" og "[Muligheden for at læse videre på en videregående uddannelse] giver nogle gode ingeniører, som ved, hvordan ting produceres".

Blandt de praktikvirksomheder, der har angivet, at eux-elevernes mulighed for at læse videre på en videregående uddannelse gør dem mindre attraktive for virksomheden, begrundet langt de fleste det med, at de ikke kan beholde eleven i virksomheden, og at de derfor vurderer, at de spilder deres tid på at uddanne eleven. Disse praktikvirksomheder skriver fx: "[Eux-eleverne] læser med større sandsynlighed videre, og de kompetencer, vi har været med til at skabe, får vi ikke glæde af i vores virksomhed fremadrettet" og "[Eux-eleverne] bruger uddannelsen som et springbræt og bliver ikke dygtige håndværker".

4 Praktikvirksomhedernes tilrettelæggelse af eux-elevernes praktikforløb

Dette kapitel belyser, hvordan praktikvirksomhederne tilrettelægger eux-elevernes praktikforløb, herunder hvilke opgaver de giver eleverne, og i hvilken grad de er i dialog med såvel eleverne selv som medarbejdere på elevernes skole (fx lærere eller vejledere) om elevernes læring og faglige udvikling på uddannelsen.

4.1 Få praktikvirksomheder giver eux-eleverne mere avancerede opgaver

Selvom næsten to tredjedele (60 %) af praktikvirksomhederne er enige i, at eux-eleverne har bedre skriftlige og matematiske kompetencer, og en tredjedel (33 %) vurderer, at eux-eleverne kan løfte andre typer af opgaver end elever fra de ordinære erhvervsuddannelser, kommer dette ikke til udtryk i de opgaver, eux-eleverne får i praktikken.

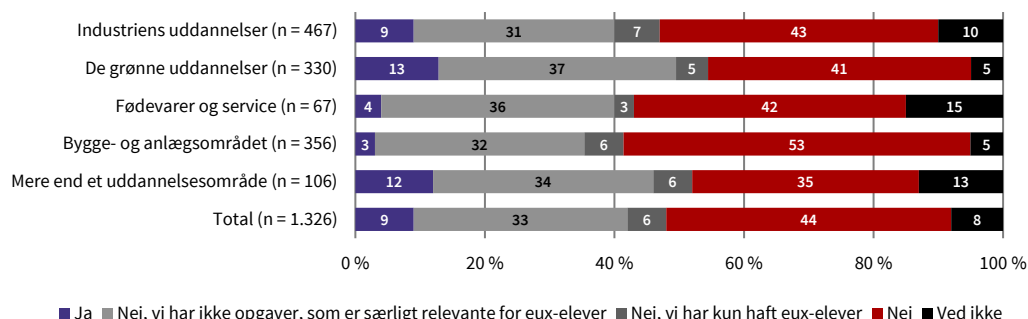
Figur 4.1 viser, at det samlet set er under en tiendedel af praktikvirksomhederne (9 %), der har givet deres eux-elever faglige opgaver, som er mere avancerede end de, de giver til ordinære eud-elever. Det sker i højere grad inden for de grønne uddannelser, hvor 13 % af praktikvirksomhederne svarer ja til dette spørgsmål. Omvendt er det kun tilfældet for henholdsvis 3 % og 4 % af praktikvirksomhederne inden for bygge- og anlægsområdet samt fødevarer og service.

En tredjedel af praktikvirksomhederne angiver på tværs af uddannelsesområder, at manglen på mere avancerede opgaver skyldes, at de ikke har opgaver, der er særligt relevante for eux-elever. Derudover svarer 6 % af praktikvirksomhederne, at de kun har haft eux-elever, og derfor ikke kan svare på, om disse elever får andre opgaver end ordinære eud-elever. Det er dog vigtigt at påpege, at der ikke foreligger et konkret krav til praktikvirksomhederne om at give mere avancerede opgaver til eux-elever. Dog indgår det som princip for eux, at praktikvirksomheder, som ansætter eux-elever, er indstillede på at prioritere elever med potentiale for de gymnasiale niveauer.¹⁸

¹⁸ Børne- og Undervisningsudvalget. (2014). *Forslag til Lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser, lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., lov om folkeskolen og forskellige andre love (Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser m.v.)*. Lokaliseret d. 12.04.2021 på: https://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/l195/20131_l195_som_fremsat.htm.

FIGUR 4.1

Har I givet eux-eleven/eleverne faglige opgaver, som er mere avancerede end de, I giver til almindelige/ordinære eud-elever?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

De praktikvirksomheder, der har angivet, at de giver eux-eleverne mere fagligt avancerede opgaver, har ligeledes angivet eksempler på, hvori disse opgaver kan bestå. Her nævner de bl.a. dokumentations- og registreringsopgaver, programmering, beregning og IT, administrative opgaver, beslutningstagende opgaver og kommunikationsopgaver. Derudover skriver flere praktikvirksomheder i de åbne besvarelser, at der er tale om opgaver, hvor eleven skal være mere selvstændig og har et større ansvar.

4.2 Der mangler dialog om elevernes læring i skiftet mellem skole og praktik

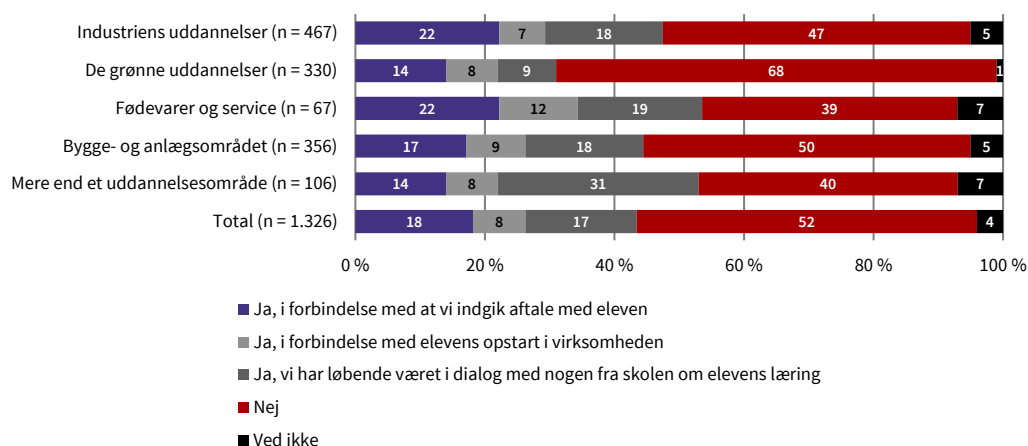
Tendensen til, at praktikvirksomhederne sjældent gør brug af eux-elevernes særlige kompetenceprofil, kan hænge sammen med, at mange praktikvirksomheder kun i begrænset omfang indgår i dialog med medarbejdere på erhvervsskolerne (fx lærere eller vejledere) og med den enkelte elev om, hvad eleven har lært og skal lære på sin uddannelse.

4.2.1 Praktikvirksomheder og erhvervsskoler indgår kun i begrænset omfang i dialog om, hvad eleven har lært på uddannelsen

Figur 4.2 viser, at 52 % af praktikvirksomhederne, der har haft eux-elever ansat, ikke har været i dialog med nogen på elevens skole om, hvad eleven tidligere har lært på sin uddannelse. Mindre end hver tiende praktikvirksomhed (8 %) angiver, at de er i dialog med nogen på elevens skole om, hvad eleven tidligere har lært i forbindelse med elevens opstart i praktikvirksomheden, og mindre end hver femte praktikvirksomhed (17 %) angiver, at de løbende er i dialog med nogen fra elevens skole om dette.

FIGUR 4.2

Har I været i dialog med nogen på elevens skole (fx en underviser eller praktikpladskonsulent) om, hvad eleven tidligere har lært på uddannelsen?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i figuren pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Det fremgår desuden af figur 4.2, at det især er praktikvirksomheder, som er godkendt til at ansætte elever inden for mere end ét uddannelsesområde (fx kommuner eller store private praktikvirksomheder), som er tilbøjelige til løbende at være i dialog om elevens læring med nogen fra elevens skole. 31 % af disse praktikvirksomheder angiver således, at dette er tilfældet.

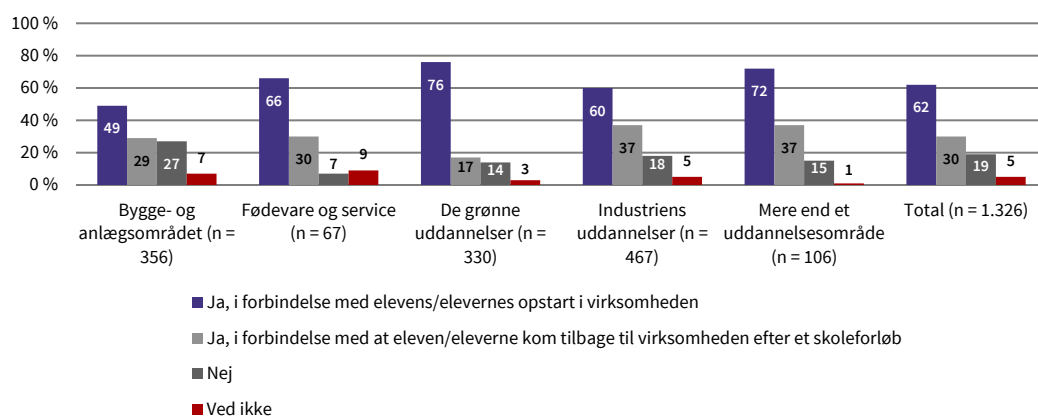
4.2.2 Praktikvirksomhederne indgår i varierende grad i dialog med den enkelte eux-elev om, hvad eleven skal lære på sin uddannelse

Praktikvirksomhederne indgår i varierende grad i dialog med den enkelte eux-elev om, hvad eleven tidligere har lært eller skal lære på sin uddannelse, når eleven er i virksomheden.

Det fremgår af figur 4.3, der viser, at 62 % af praktikvirksomhederne har haft en samtale med den enkelte eux-elev om dette i forbindelse med elevens opstart i virksomheden. Det er kun 30 % af praktikvirksomhederne, der har haft en tilsvarende samtale i forbindelse med, at eleven er kommet tilbage til virksomheden efter et skoleforløb.

FIGUR 4.3

Har du haft en samtale med eux-eleven/eleverne om, hvad eleven/eleverne tidligere havde lært og skulle lære på uddannelsen? (angiv gerne flere svar) (procent)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet som et multiple choice-spørgsmål, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Figur 4.3 viser desuden, at det især er praktikvirksomheder, som er godkendt til at ansætte elever inden for de grønne uddannelser eller mere end ét uddannelsesområde (fx kommuner eller store private praktikvirksomheder), der er mest tilbøjelige til at tage en samtale med deres eux-elever om, hvad de har lært og skal lære på deres uddannelse, når eleverne starter i virksomheden. Henholdsvis 76 % og 72 % af disse praktikvirksomheder gør brug af en sådan opstartssamtale. 37 % af praktikvirksomhederne, der er godkendt til at ansætte elever inden for industriens uddannelser eller mere end ét uddannelsesområde, gør brug af lignende samtaler, når eleven kommer tilbage til virksomheden efter et skoleforløb.

Omvendt viser figur 4.3 også, at praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet er mindst tilbøjelige til at have opstartssamtaler med deres eux-elever om, hvad eleven tidligere har lært og skal lære på sin uddannelse. 49 % af disse praktikvirksomheder gør brug af sådanne opstartssamtaler, mens omkring en fjerdedel af praktikvirksomhederne inden for dette uddannelsesområde (27 %) angiver, at de slet ikke har haft samtaler med deres eux-elever om, hvad eleverne tidligere har lært og skal lære på deres uddannelse.

Sammenlignet med små praktikvirksomheder har store praktikvirksomheder i højere grad en dialog med deres eux-elever om, hvor de er i deres læreprocesser i forbindelse med, at eleven kommer tilbage fra et skoleforløb. 37 % af praktikvirksomhederne med mere end hundrede ansatte svarer, at de gør brug af sådanne samtaler. For praktikvirksomheder med 0-5 ansatte gør dette sig gældende for 21 %.

Resultaterne indikerer samlet set, at der i begrænset omfang er en dialog om elevernes læring i skiftet mellem skole og praktik på de tekniske erhvervsuddannelser med eux. Manglende dialog mellem praktikvirksomheder og erhvervsskoler er dog en velkendt udfordring, som også gør sig

gældende på de ordinære erhvervsuddannelser. Der er således ikke tale om en specifik eux-udfordring.

5 Praktikvirksomhedernes vurdering af uddannelsernes struktur

Eux-elevernes uddannelsesforløb er tilrettelagt anderledes end ordinære eud-elevers. Eux-elevernes uddannelsesforløb kan blandt andet være kendetegnede ved at have længere praktikperioder og tilsvarende længere skoleperioder, eller ved at eleverne er i flere, men kortere praktikperioder. Dette kapitel belyser praktikvirksomhedernes kendskab til og vurdering af forløbenes struktur, samt hvilken betydning strukturen har for deres motivation for at ansætte eux-elever i praktikforløb.

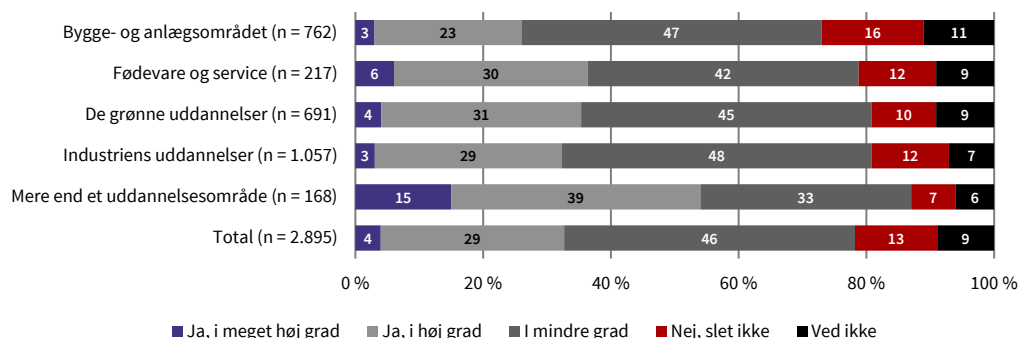
5.1 Praktikvirksomheder oplever at være dårligt informerede om eux

Størstedelen af praktikvirksomhederne vurderer, at de ikke oplever, at de er velinformerede om indholdet i den/de eux-uddannelse(r), som de er godkendt til at ansætte elever fra.

Figur 5.1 viser, at i alt 59 % af praktikvirksomhederne svarer, at de i mindre grad (46 %) eller slet ikke (13 %) oplever at være velinformerede. Billedet er det samme, uanset om praktikvirksomhederne har haft eux-elever ansat eller ej.

FIGUR 5.1

Oplever du at være velinformeret om indholdet i den/de eux-uddannelse(r), som din virksomhed er godkendt til at ansætte elever fra?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i tabellen pga. for få besvarelser i disse kategorier.

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

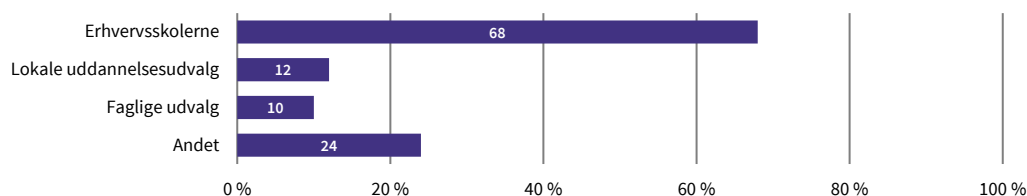
Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Figur 5.1 viser, at det især er praktikvirksomheder inden for bygge- og anlægsområdet, der oplever, at de i mindre grad (47 %) eller slet ikke (16 %) er velinformeret om indholdet i den/de eux-uddannelse(r), de er godkendt til at ansætte elever fra. Omvendt ses det, at praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for mere end ét uddannelsesområde, er mest tilbøjelige til at angive, at de i høj grad (39 %) eller meget høj grad (15 %) oplever, at de er velinformeret om indholdet i de eux-uddannelser, de er godkendt til at ansætte elever fra.

Figur 5.2 viser, at praktikvirksomhederne primært får informationer om indholdet i eux-uddannelserne fra erhvervsskolerne. Praktikvirksomhederne får i mindre grad informationer om uddannelserne fra de lokale uddannelsesudvalg eller de faglige udvalg. 24 % svarer, at de får informationer om eux-uddannelserne på anden vis, og i de åbne besvarelser skriver flere af praktikvirksomhederne, at de selv opsøger disse informationer på internettet.

FIGUR 5.2

Hvem har givet dig informationer om indholdet i eux-uddannelsen/eux-uddannelserne (n = 2.362)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet som et multiple choice-spørgsmål, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Kender du til erhvervsuddannelser med eux?" eller "Nej" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?" samt "I meget høj grad", "I mindre grad" eller "I mindre grad" til spørgsmålet "Oplever du at være velinformeret om indholdet i den/de eux-uddannelse(r), som din virksomhed er godkendt til at ansætte elever fra?"

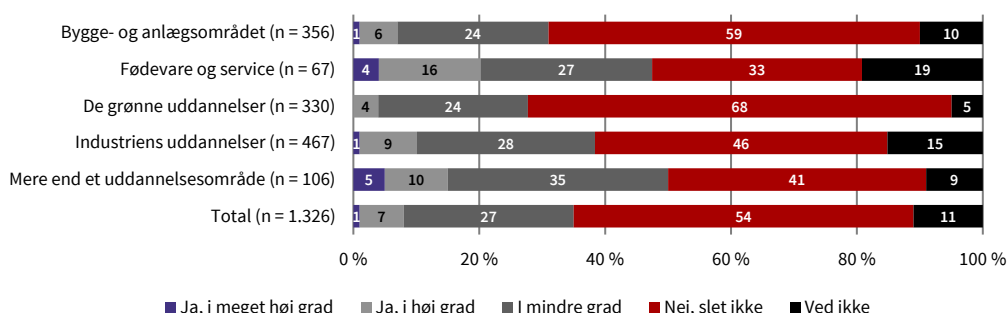
5.2 Praktikvirksomheder oplever ikke at have indflydelse på praktikforløbenes placering og længde

Erhvervsuddannelser med eux er ofte tilrettelagt anderledes end ordinære erhvervsuddannelser. Besvarelsene i spørgeskemaet indikerer, at størstedelen af praktikvirksomhederne ikke oplever at have indflydelse på længden og placeringen af praktikforløbene i uddannelsen. En stor andel af praktikvirksomhederne oplever samtidig, at tilrettelæggelsen af eux-forløbene er et problem.

Figur 5.3 viser, at langt størstedelen af praktikvirksomhederne oplever, at de i mindre grad (27 %) eller slet ikke (54 %) har indflydelse på placeringen af og længden på praktikperioderne på eux-uddannelserne inden for virksomhedens branche. Kun en lille andel svarer, at de i meget høj grad (1 %) eller i høj grad (7 %) oplever, at dette er tilfældet. Her skal det dog påpeges, at varighed og placering af praktikforløb ikke generelt er noget, som praktikvirksomhederne har formel indflydelse på.

FIGUR 5.3

Oplever du, at du har indflydelse på placering af og længde på praktikperioderne på eux-uddannelserne inden for din virksomheds branche?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Områderne SOSU og PAU og Frisør og kosmetiker indgår ikke i tabellen på grund af for få besvarelser i disse kategorier.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper (p = 0,000).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

Figur 5.3 viser desuden, at særligt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for de grønne uddannelser, oplever at mangle indflydelse på placeringen af og længden på praktikperioderne på eux-uddannelserne inden for deres branche. 83 % af disse praktikvirksomheder angiver, at de i mindre grad eller slet ikke har indflydelse på dette.

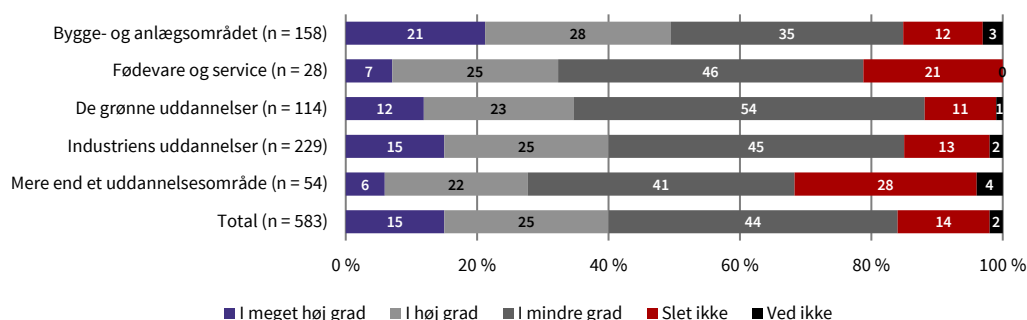
Praktikvirksomheder inden for fødevarer og service oplever i lidt højere grad end de øvrige praktikvirksomheder, at de har indflydelse på placeringen af og længden på praktikperioderne på eux-uddannelserne inden for deres branche. Her svarer 60 %, at de i mindre grad eller slet ikke har indflydelse på dette. Dog svarer 19 % af disse praktikvirksomheder "Ved ikke" til dette spørgsmål.

Figur 5.4 viser, at i alt 40 % af praktikvirksomhederne, der angiver, at praktikforløbene på eux-uddannelserne er anderledes tilrettelagt end på eud-uddannelserne, oplever, at praktikperioderne er

et problem. Inden for bygge- og anlægsområdet gør dette sig gældende for 49 % af praktikvirksomhederne.

FIGUR 5.4

I hvilken grad oplever du at længden af eux-elevers praktikperioder er et problem?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Områderne *SOSU* og *PAU* og *Frisør og kosmetiker* indgår ikke i tabellen på grund af for få besvarelser i disse kategorier.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?" samt svaret "De har haft længere praktikperioder end ordinære eud-elever" eller "De har haft kortere, men flere praktikperioder end ordinære eud-elever" til spørgsmålet "Hvad kendetegner tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbene for de eux-elever I har haft i praktik?"

Note: En χ^2 -test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fem grupper ($p = 0,034$).

Note: Tallene i figuren er afrundet til nærmeste hele tal og summerer derfor ikke nødvendigvis til 100.

I de åbne besvarelser fremhæver praktikvirksomhederne en række udfordringer ved den nuværende tilrettelæggelse, og særligt de lange skoleperioder bliver fremhævet.

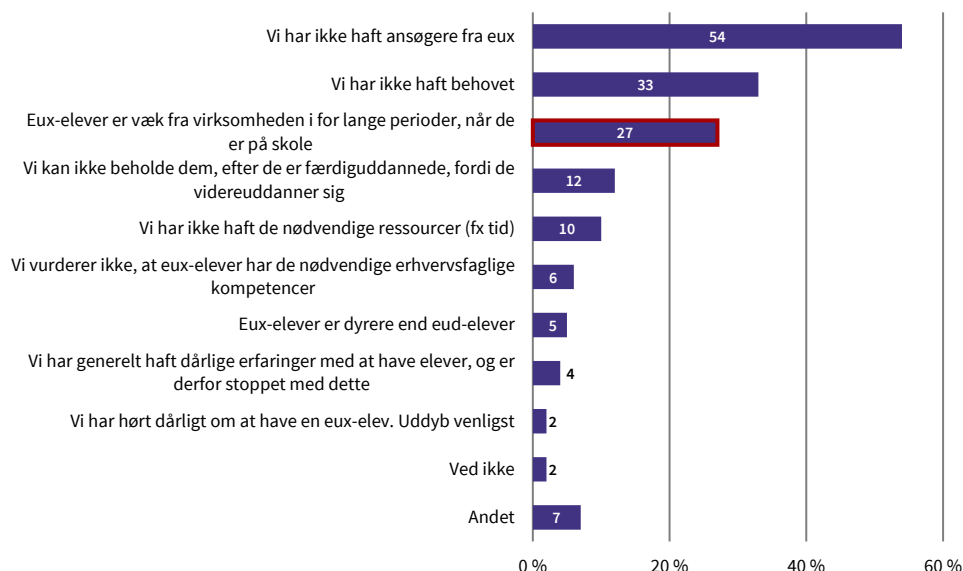
Praktikvirksomhederne skriver blandt andet: "Eleven er for lang tid væk fra sine læremestre, og den træning, der er på skolen, er på ingen måde så god, som den vores elever lærer hos deres svend", "Vi er nødt til at ansætte to elever, som så er på skole forskudt, da vi ikke kan undvære eleverne et halvt år af gangen" og "Kontakten til lærlingens kolleger starter forfra hver gang, de er retur fra et skoleforløb".

5.3 Lange skoleperioder er en væsentlig årsag til, at praktikvirksomheder ikke ansætter eux-elever

Figur 5.5 viser, at 27 % af praktikvirksomhederne, der ikke har haft eux-elever ansat i praktik, angiver, at årsagen er, at eux-eleverne er væk fra virksomheden i for lange perioder, når de er på skole. Blandt praktikvirksomheder, der er godkendt til at ansætte elever inden for bygge- og anlægsområdet, gælder dette for 35 % af praktikvirksomhederne.

FIGUR 5.5

Hvad er årsagen til, at din virksomhed ikke har haft en eux-elev ansat i praktik? (n = 1.681) (procent)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet som et multiple choice-spørgsmål, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Kender du til erhvervsuddannelser med eux?" og "Nej" til spørgsmålet "Har I eller har I haft eux-elever ansat i din virksomhed?"

Figur 5.5 viser desuden, at de to største årsager til, at praktikvirksomheder ikke har haft eux-elever ansat, er, at de ikke har haft ansøgere (54 %), eller at de ikke har haft behovet (33 %). 12 % af praktikvirksomhederne angiver, at det skyldes, at de ikke kan beholde eleverne, når de er færdiguddannede, fordi eleverne videreuddanner sig. 10 % svarer, at de ikke har de nødvendige ressourcer (fx tid) til at ansætte elever, og 6 % vurderer ikke, at eux-eleverne har de nødvendige erhvervsfaglige kompetencer. 5 % af praktikvirksomhederne svarer, at eux-eleverne er dyrere end ordinære eud-elever, mens 4 % generelt har haft dårlige erfaringer med at have elever og derfor er stoppet med dette.

Praktikvirksomheder, der i spørgeskemaundersøgelsen svarede "Eux-eleven er væk fra virksomheden i for lange perioder, når de er på skole" og/eller "Eux-elever er dyrere end eud-elever", blev efterfølgende spurgt, om det ville have betydning for deres motivation, hvis de fik et økonomisk til-læg, der kompenserede for den reducerede tid, eleverne er i praktik. 18 % af de 477 adspurgte praktikvirksomheder svarer, at det i høj grad ville øge deres motivation for at ansætte elever. 34 % svarer, at det i nogen grad vil øge deres motivation, og 29 % svarer, at det i mindre grad vil øge deres motivation. 19 % af disse praktikvirksomheder svarer dog, at det slet ikke vil øge deres motiva-tion.

5.3.1 Ændret struktur på bygge- og anlægsområdet har begrænset betydning for praktikvirksomhedernes motivation for at ansætte eux-elever

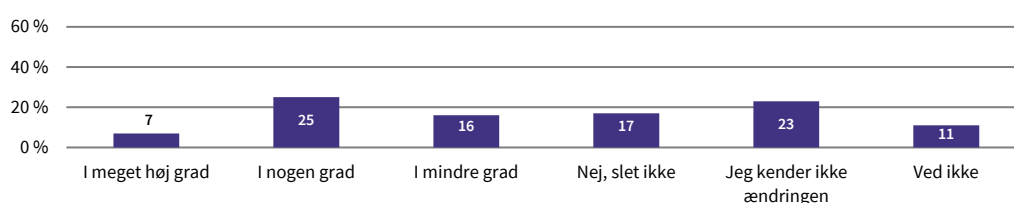
I august 2020 blev der ændret i strukturen for eux-forløb på bygge- og anlægsuddannelserne. Ændringen medførte, at uddannelserne forlænges med seks måneders praktik, da praktikvirksomhederne efterspurgte en udvidelse af praktiktiden, som i højere grad matchede længden af praktiktiden på de ordinære erhvervsuddannelser.

Undersøgelsen viser, at ændringen kun i begrænset omfang har medvirket til øget motivation for at ansætte eux-elever blandt praktikvirksomhederne inden for dette område, men også at mange praktikvirksomheder ikke var bekendt med denne ændring, da de besvarede spørgeskemaet.

Figur 5.6 viser, at ændringen har medvirket til at øge motivationen for at ansætte elever hos cirka hver tredje (32 %) af de adspurgte praktikvirksomheder inden for bygge- og anlægsområdet.

FIGUR 5.6

I august 2020 blev der ændret i strukturen for eux-forløb på bygge- og anlægsuddannelserne. Det betyder, at uddannelserne forlænges med seks måneders praktik. I hvilken grad har det øget jeres motivation for at indgå praktikaftaler med eux-elever? (n = 762) (procent)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt praktikvirksomheder om erfaring med eux-elever i praktik, 2021.

Note: Spørgsmålet er stillet til praktikvirksomheder, der udelukkende er godkendt til at ansætte eux-elever fra uddannelser inden for bygge- og anlægsområdet.

Figur 5.6 viser ligeledes, at i alt 32 % af praktikvirksomhederne inden for bygge- og anlægsområdet svarer, at ændringen i meget høj grad (7 %) eller i nogen grad (25 %) har øget deres motivation for at indgå praktikaftaler med eux-elever. 16 % svarer, at det i mindre grad har øget deres motivation, og 17 % svarer, at det slet ikke er tilfældet. 11 % svarer "Ved ikke".

Næsten hver fjerde praktikvirksomhed (23 %) inden for bygge- og anlægsområdet svarer dog, at de ikke kender til ændringen.

Praktikvirksomheders erfaringer med tekniske eux-elever

© 2021 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Søren Svendsen

ISBN (www) 978-87-7182-523-7

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk